

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3

ยามิละห์ สุกี*, จรณี เก้าเอี้ยน**

* นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

** รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน และ 3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำนวน 372 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ทดสอบค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาพรวม และรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน และด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการนิเทศการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี

3. ผลการประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ได้แก่ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและรู้จักในการกำหนดพันธกิจ การบริหารหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ดำเนินการเป็นระบบ ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

The Academic Leadership of School Administrators of the Narathiwat Primary Education Service Area Office 3

Yameelah Suki*, Jarunee Kao-ian**

* Student of Majester, program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

** Assoc. Prof. Dr. program in Education Administration, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the academic leadership level of school administrators, 2) to compare academic leadership of school administrators, based on the opinions of teachers classified by educational level, position and work experience and 3) to compile recommendations on academic leadership of school administrators. The sample group consisted of 372 school teachers under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3. Estimation questionnaire are used as the instrument. Scheffe's method is applied to analyze statistical data such as percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test by one-way analysis of variance and double comparison.

The results of independent research found that

1. Academic Leadership Level of Educational Institution Administrators under the Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3 is overall at a high level.

2. A Comparison of Academic Leadership of Educational Institution Administrators classified by educational level was found to be overall and each aspect statistically significant difference at the 0.01 level except for teaching supervision. Moreover, in the aspect of monitoring the progress of students there was a statistically insignificant difference in the opinion classified by location. Overall, the difference was not statistically significant. Classified by work experience as a whole and each aspect was not statistically different except for teaching supervision. There was a statistically significant difference at 0.01 level. The 2 categorized groups were teachers with less than 10 years of work experience and teachers with 10-20 years of work experience. Both group had different opinions

3. The results of the conclusion recommended on academic leadership of educational institution administrators during pandemic under the Narathiwat Primary

Educational Service Area Office 3, are that administrators must be leaders and should have a deep understanding of school missions, curriculum and instruction administration, teaching supervision, monitoring student progress, promoting teaching and learning atmosphere. Leader should operate in a systematic manner, constantly and in accordance with the pandemic situation.

Keywords: leadership; the academic leadership of the school administrators

บทนำ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคนคิดความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแส โลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกกระดับ จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีและการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมี ความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทย ส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทาย ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลัก ของการขับเคลื่อน ประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560 : ง)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการย่อมดำเนินการให้สถานศึกษามุ่งไปสู่ คุณภาพและได้ มาตรฐาน เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการและมีภาวะผู้นำทางวิชาการในระดับสูงแล้ว ก็ จะก่อให้เกิดการพัฒนาคณะครู อาจารย์ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถทางวิชาการและมีภาวะผู้นำตามไปด้วย ซึ่ง จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพนำพาผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย และได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครอง ครอบครัวและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553 : 1) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ตั้งอยู่ที่ตำบลต้นหมิง อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส มี สถานศึกษาในสังกัดในการกำกับดูแล จำนวน 75 โรงเรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาในอำเภอระแงะ จำนวน 41 โรงเรียน สถานศึกษาในอำเภอจะแนะ จำนวน 18 โรงเรียน และอำเภอเจาะไอร้อง จำนวน 16 โรงเรียน ผลการทดสอบทางการศึกษา

ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary national education test : O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยภาพรวม 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2562 คิดเป็นร้อยละ 27.64 และปีการศึกษา 2561 คิดเป็นร้อยละ 29.82 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปีการศึกษา 2562 ต่ำกว่า ปีการศึกษา 2561 เมื่อพิจารณารายกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2562 ได้ร้อยละ 33.48 และ ปีการศึกษา 2561 ได้ร้อยละ 37.19 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ปีการศึกษา 2562 ได้ร้อยละ 27.19 และ ปีการศึกษา 2561 ได้ร้อยละ 28.95 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 ได้ร้อยละ 22.75 และ ปีการศึกษา 2561 ได้ร้อยละ 22.91 และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 ได้ร้อยละ 27.13 และ ปีการศึกษา 2561 ได้ร้อยละ 30.23 จะเห็นได้ว่า แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 4 สาระ ล้วนต่ำกว่าปี การศึกษาที่ผ่านมาทั้งสิ้น นอกจากนี้ สภาพปัญหาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary national education test : O-NET) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3, 2563 : 4) จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 ที่มีผลการประเมินโดยภาพรวมที่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา และอยู่ในลำดับรั้งท้ายของประเทศ ซึ่งนับเป็นสภาพปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชนจะต้องร่วมกันพัฒนา ดังนั้นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจากการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งบางครั้งทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 มีสภาพปัญหา ดังนี้ 1) การบริหารจัดการหลักสูตร ผู้ที่เกี่ยวข้องขาดความต่อเนื่องในการบริหารหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ 2) การจัดการกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูยังพบว่า ครูบางส่วนยังขาดทักษะต่างๆ เช่น ด้านเทคโนโลยี เทคนิคการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ การใช้แพลตฟอร์ม รวมถึงการจัดระบบการเรียนการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อม และบริบทของนักเรียน ซึ่งขาดการแนะนำที่ถูกต้องจากผู้บริหารสถานศึกษาทำให้มีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ระบบการวัดและประเมินผล ที่ขาดความสอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ อันเนื่องมาจาก ผู้บริหารบางส่วนที่สื่อสารเกี่ยวกับประเด็นนี้ยังได้ไม่เต็มพิกัด และขาดความตื่นรู้ 4) ขาดการนิเทศ กำกับติดตาม และช่วยเหลือในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น เทคนิคการจัดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพครูให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป 5) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน 6) การกำกับ ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนไม่ได้มีการจัดระบบการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนเช่น การติดตามการเรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียน online ondemand หรือ onhand การรับส่งใบงาน การเยี่ยมบ้าน การให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3, 2564 : 45-49)

สภาพปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องของคุณภาพนักเรียน คุณภาพของครู การบริหารวิชาการ และความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ยังไม่สามารถจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และประเทศชาติเท่าที่ควร การศึกษาโรงเรียนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำสูงสุดของโรงเรียนต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการค่อนข้างสูง จึงจะสามารถพัฒนางานวิชาการอันเป็นหัวใจหลักในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3, 2563 : 30-31)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยปฏิบัติราชการอยู่ เพื่อทราบถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและเพื่อสะท้อนการบริหารจัดการวิชาการให้ผู้บริหารสถานศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการตามความคิดเห็นของครู เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้สารสนเทศที่ได้รับจากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองในการบริหารวิชาการ ปรับปรุงพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน เป็นคนเก่ง คนดี และดำรงชีวิตอย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตาม ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในการบริหารวิชาการของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง พัฒนา ส่งเสริมงานวิชาการเพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษา และบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ตลอดจนการปฏิบัติหรือกิริยาท่าทางที่แสดงออกถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ที่บ่งบอกถึงคุณภาพ ของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารจึงมีความจำเป็น ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น บุคคลสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาที่จะพัฒนาคุณภาพของนักเรียนตามวิถีชีวิตใหม่ ได้แก่

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับการเสนอแนวคิดใหม่ในการจัดทำกรอบเป้าหมาย จุดประสงค์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผนเพื่อสร้างแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมาย และจุดเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อันจะเกิดกับผู้เรียน ชุมชน รู้จักการวางแผนงานอย่างเป็นระบบในองค์กร เป็นคนที่มีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษาที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน ชี้นำ ประสานงาน และโน้มน้าวใจครูเพื่อพัฒนางานวิชาการด้านบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย แต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา สนับสนุนการสอนของครูโดยการจัดหาเอกสารหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน รวมถึงการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร และส่งเสริม พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษานำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

1.3 ด้านการนิเทศการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการสอน การดำเนินการ วางแผนการนิเทศ และการประเมินการสอนของครูอย่างเป็น ระบบ ให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ด้วยเป้าหมายการพัฒนา คุณภาพในตัวของคุณครูแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ สนับสนุน ปรับปรุงและประเมินผลการสอนของครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผล อันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับตัวผู้เรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน

1.4 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารดำเนินการ ตรวจสอบคุณภาพการเตรียมนักเรียนผู้นำทางวิชาการที่มีประสิทธิผล การตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงาน พัฒนาการคุณลักษณะผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน เพื่อหาแนวทาง ในการพัฒนานักเรียน และสื่อสารผลการตรวจสอบให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบว่า การพัฒนากลยุทธ์ เพื่อปรับปรุงผลการเรียนการสอนผู้บริหารโรงเรียนมีความชัดเจนและสนองตอบ ความคาดหวังของโรงเรียน

1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับ จัดสรรทรัพยากรให้กับครูผู้สอนหรือนักเรียน เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดห้องสมุดและแหล่งค้นคว้าหาความรู้ให้สะดวกในการใช้และมีจำนวนเพียงพอ การจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้กับนักเรียน โดยเป็นบรรยากาศที่แสดงว่า เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ ช่วยดึงพลังงานของนักเรียนและครูออกมา คำนึงถึงความปลอดภัย เป็นระเบียบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู

2. ครู หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ประกอบด้วย ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย คศ.1 คศ.2 และ คศ.3

3. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิกการศึกษาสูงสุดที่ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ประกอบด้วย

3.1 ระดับปริญญาตรี

3.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครูของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 กำหนดเป็น 3 ช่วง คือ

4.1 น้อยกว่า 10 ปี หมายถึง ประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 10 ปี

4.2 10-20 ปี หมายถึง ประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 10-20 ปี

4.3 มากกว่า 20 ปี หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปีขึ้นไป

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบ จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอรแงะ อำเภอจะแนะ และอำเภอเจาะไอร้อง จำนวน 75 โรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,367 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 372 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 43) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งระดับชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา จากนั้นผู้วิจัยใช้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับฉลากแบบไม่ใส่กลับ (Sampling Without Replacement)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 5 ด้าน คือ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน โดยมีคำถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับตามเกณฑ์การวัดของลิเคิร์ต (Likert) (ซูกรี วงศ์รัตน์, 2560 : 60-62) ดังนี้

ตอนที่ 3 ประมวลผลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ด้วยตนเอง จำนวน 372 ชุด และนัดวันไปรับกลับคืนมาด้วยตนเองภายใน 15 วัน
3. เมื่อถึงกำหนดวันนัดหมาย ผู้วิจัยไปขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อย ความสมบูรณ์ของข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามในแต่ละชุดได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 372 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 372 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล
5. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง แจ้งวัตถุประสงค์การทำวิจัยและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริงและแจ้งกลุ่มตัวอย่างว่าในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้เป็นความลับ ไม่มีการระบุชื่อและรายงานการวิจัย จะเสนอผลโดยรวมและกลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ในการปฏิเสธเข้าร่วมวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำผลวิเคราะห์เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูล คือ การหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อหาการกระจายของข้อมูล

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ทดสอบค่าที (t-test) ทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (F-test) และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

4. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 3 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 โดยนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นครูผู้สอนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำนวน 372 คน ผลการวิจัย พบว่า วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 86.02 และมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.98 ตามลำดับ มีตำแหน่งครูผู้ช่วย จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาตำแหน่งครู คศ.3 จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.23 ตำแหน่งครู คศ.2 จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 21.77 และตำแหน่งครู คศ.1 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 43.01 รองลงมาประสบการณ์ 10 – 20 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 41.94 และมีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.05 ตามลำดับ

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีก็ระดับสูงกว่าปริญญาตรีโดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 ด้านการกำหนดพันธกิจ

และด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามความคิดเห็นของครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านการนิเทศการสอน และการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามตำแหน่งที่ดำรงอยู่โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้าน การนิเทศการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นด้านการนิเทศการสอน แตกต่างกับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี

5. ผลการประมวลข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 มีรายละเอียดดังนี้

ด้านการกำหนดพันธกิจ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนพันธกิจตามสถานการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันที่จะต้องสร้างสังคมการศึกษาแบบใหม่ 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการกำหนดหรือปรับพันธกิจและวิสัยทัศน์เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนให้ชัดเจน โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการกำหนดพันธกิจ และ 3) ผู้บริหารควรพัฒนาระบบบริหารจัดการสถานศึกษาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้คู่ชุมชนเพื่อสร้างโอกาส ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริหารทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและรู้จักเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน โดยต้องมีการวางแผนวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและสภาพการณ์ต่างๆ 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมด้านหลักสูตรและการสอน และโดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามตัวชี้วัด และให้ครูสอนตรงตามวิชาเอกเพื่อพัฒนาการที่ดีขึ้นของนักเรียน และ 3) ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมและกำกับติดตามเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน

ด้านการนิเทศการสอน ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องรอบรู้ทุกด้านเพื่อสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น 2) ผู้บริหารควรใส่ในงานนิเทศ ดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อช่วยให้การสอนตรงจุดมุ่งหมายอย่างมีระบบ และสะท้อนผลเพื่อจะได้นำผลไปปรับใช้ต่อไป 3) ผู้บริหารควรจะมีความรู้ความสามารถในการแนะนำ ชี้แนะ และ

ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย และ 4) การนิเทศการสอนควรคำนึงถึงหรือปรับเปลี่ยนตามสภาพจริงและสถานการณ์จริง

ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้นักเรียนได้อย่างทันที่ 2) ผู้บริหารควรมีระบบกำกับติดตามความก้าวหน้านักเรียนที่ชัดเจน ค้นหาได้ด้วยระบบสารสนเทศ และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และ 3) การนำผลการสอนหรือผลการติดตามความก้าวหน้ามาแก้ไขเฉพาะหน้าได้อย่างทันที่และทั่วถึง รวมถึงใช้วิจัยเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน

ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ได้แก่ 1) ผู้บริหารต้องปรับ mind set ของครูด้านการจัดบรรยากาศการเรียนการสอน 2) ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาปรับปรุงสถานที่ บรรยากาศให้น่าอยู่ น่าเรียน ให้เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน 3) ผู้บริหารควรส่งเสริมการให้งบประมาณกับครูประจำชั้นเพื่อที่จะสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่น่าสนใจ สื่อการเรียนการสอน เพื่อสิ่งที่จะช่วยเราผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ 4) การจัดทำงานทุกอย่าง ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ มีประสิทธิภาพและสะท้อนผลให้ผู้ปฏิบัติได้รับรู้จุดเด่นและจุดด้อยของตนเองเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป และ 5) จัดอบรมสื่อต่างๆ ที่หลากหลาย และใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และ 5) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริญาพร มุกดา (2558 : 128-129) ได้ศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน ปรียาภรณ์ เรื่องเจริญ (2560 : 110-116) ได้ทำการวิจัยการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีกับระดับสูงกว่าปริญญาตรีโดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ยกเว้นด้านการนิเทศการสอน และ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องงานวิจัยของ ธีญธร เลิศนา (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของพิพัฒน์พงษ์ วิเศษ (2560 : 137-142) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรตามตำแหน่ง พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยปริยาภรณ์ เรืองเจริญ (2560 : 110-116) ได้ทำการวิจัยการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์สถิติเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศและการประเมินผล ด้านการสอน ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน อยู่โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้าน การนิเทศการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งคู่ที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ครูที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นด้านการนิเทศการสอน แตกต่างกัน

กับครูที่มีประสบการณ์ทำงาน 10-20 ปี สอดคล้องกับการวิจัยของฉัตรชัย จันทา (2563 : 140-142) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำแนกตามที่มีประสบการณ์ทำงานในการทำงานต่างกัน โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ (2560 : 72-74) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ที่พบว่ายังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ มีดังนี้

1.1 ด้านการกำหนดพันธกิจ ผู้บริหารควรกำกับ ติดตามให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ดำเนินงานตามแผนงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรและการสอน รวมถึงเป็นผู้นำในการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่

1.3 ด้านการนิเทศการสอน ผู้บริหารควรจัดระบบการนิเทศการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงสามารถแนะนำ แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

1.4 ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหารควรดำเนินการจัดระบบการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนรวมถึงการจัดให้มีการวัดและประเมินที่หลากหลายให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตใหม่

1.5 ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3 เพื่อจะได้ทราบสารสนเทศเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิถีชีวิตใหม่

2.3 ควรศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 3

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยเมตตากรุณาและการช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.จรรณี เก้าเอี้ยน อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขข้อเสนอแนะและติดตามความก้าวหน้ารวมทั้งชี้แนะข้อมูลทางด้านวิชาการเป็นอย่างดีผู้ค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ผู้ค้นคว้าได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุซัง ประธานสอบการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำในส่วนเนื้อหาการค้นคว้าอิสระให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องและถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัยและได้แนะนำเพิ่มเติมทำให้การค้นคว้าอิสระมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีผู้ค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาคุณและบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้เครื่องมือและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านรวมทั้งครอบครัว บิดามารดาที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจในการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากการค้นคว้าอิสระนี้และขอขอบคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย จันทา.(2563).การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครพนม.ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการสร้างเครื่องมือวิจัย : แนวทางการนำไปใช้อย่างมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ เรืองเจริญ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ฉัตร เลิศนา. (2556).การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พิพัฒน์พงษ์ วิเศษ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- เสาวภาพันธ์ ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. กรุงเทพฯ :บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สิริญาพร มุกดา. (2558).ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

